

V.071.7.2020.BA

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

ePUAP

Wielce Szanowny Panie Premierze,

w nawiązaniu do poprzedniego wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 7 sierpnia 2020 r., wyrażającego głębokie zaniepokojenie pojawiającymi się informacjami o zamiarze likwidacji instytucji Rzecznika Finansowego oraz apelu o rozważenie odstąpienia od tej decyzji, a także braku odpowiedzi ze strony Pana Premiera, ponownie pragnę powrócić do niniejszej sprawy.

Jeszcze raz należy podkreślić, że Rzecznik Finansowy jest rozpoznawalny i bardzo ceniony przez obywateli, zaś jego działania skutecznie przyczyniły się do ochrony indywidualnych interesów konsumentów zawierających transakcje z wysoce wyspecjalizowanymi przedsiębiorcami z sektora finansowego.

Z informacji ukazujących się w mediach, a także ze stron internetowych Rządowego Centrum Legislacji¹ wynika, że aktualnie toczą się prace legislacyjne nad wprowadzeniem zapowiadanych zmian w sferze ochrony praw konsumentów.

Tytułem uzupełnienia poprzedniego wystąpienia, po zapoznaniu się z treścią projektu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji i sporów klientów podmiotów rynku finansowego oraz o Funduszu Edukacji Finansowej, a także dołączonym doń uzasadnieniem, pragnę podkreślić, że nie mogę podzielić celu i potrzeby uchwalenia nowej regulacji prawnej. Przede wszystkim, wielkie niebezpieczeństwo dostrzegam w powierzeniu organowi stojącemu dotychczas na straży zbiorowych interesów konsumentów oraz interesu publicznego, spraw z zakresu indywidualnych skarg konsumentów. Innymi słowy, w sytuacji połączenia kompetencji Prezesa UOKiK (organu administracji rządowej, nad którym nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów) z uprawnieniami Rzecznika Finansowego, dostrzegam konflikt, który może prowadzić do wyważania przez Prezesa UOKiK interesów publicznych z indywidualnym interesem konsumenta.

---

¹ Projekt ustawy o rozpatrywaniu reklamacji i sporów klientów podmiotów rynku finansowego oraz o Funduszu Edukacji Finansowej; numer z wykazu: UD 125; <https://legislacja.gov.pl/projekt/12338403/katalog/12719793#12719793>

Za zupełnie niezrozumiały argument przemawiający za procedowaną zmianą systemu ochrony praw konsumenta, uznaję także fakt powołania wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli z 8 kwietnia 2014 r., mylnie określonego jako raportu „Najwyższej Izby Kontroli z 8 kwietnia 2013 r. dotyczącego funkcjonowania systemu ochrony praw klientów podmiotów rynku finansowego”.² Przypomnieć trzeba, że kontrola obejmowała działania m.in. Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznika Ubezpieczonych oraz wybranych powiatowych i miejskich rzeczników konsumentów. Kontrola dotyczyła okresu od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2013 r. „Celem kontroli było dokonanie oceny skuteczności systemu ochrony praw klientów podmiotów oferujących produkty i usługi na rynku finansowym w Polsce”. W ocenie NIK: „w okresie objętym kontrolą ochrona praw klientów podmiotów rynku finansowego nie była skuteczna, pomimo tego że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Komisja Nadzoru Finansowego, Rzecznik Ubezpieczonych oraz skontrolowani powiatowi i miejscy rzecznicy konsumentów prawidłowo wypełniali obowiązki ochrony konsumentów na rynku finansowym wynikające z przepisów prawa.” Przyczyn tego stanu rzeczy było wiele, stąd też ustawodawca postanowił powołać m.in. Rzecznika Finansowego, rozszerzając kompetencje Rzecznika Ubezpieczonych o kategorie spraw z szerokiego rynku finansowego. Na marginesie, zmiana ta nie spotkała się z uznaniem ówczesnego Rzecznika Ubezpieczonych (zob. przebieg procesu legislacyjnego nad projektem, druk sejmowy VII kadencji nr 3430³).

Wyrażam także swój zdecydowany sprzeciw wobec przyjętego przez ustawodawcę trybu procedowania. Pozostawienie uprawnionym podmiotom zaledwie kilku dni (data pisma – 18 września 2020 r. – termin na zgłoszenia uwag – 25 września 2020 r.⁴) na przekazanie uwag do projektu ustawy, w sytuacji gdy procedowany akt wprowadza zasadnicze zmiany w systemie ochrony praw konsumentów, należy uznać za niedopuszczalne i łamiące porządek konstytucyjny. Na organach władzy publicznej spoczywa m.in. obowiązek ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, w zakresie określonym ustawą (art. 76 Konstytucji). Tymczasem szybki proces legislacyjny i ograniczenie zainteresowanym podmiotom możliwości przedstawienia uwag do projektu w stosownym terminie, pozwalającym na pogłębioną analizę prawną, z uwagi na zakres proponowanych zmian oraz pozbawienie, w szczególności organizacji konsumenckich, możliwości udziału w konsultacjach społecznych⁵, jest pogwałceniem standardów wprowadzania systemowych zmian prawnych.

---

² Zob. Informacja o wynikach kontroli: „Funkcjonowanie systemu ochrony praw klientów podmiotów rynku finansowego” Nr ewid. 13/2014/P/13/038/KBF <https://www.nik.gov.pl/plik/id,6423,vp,8193.pdf>

³ <http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/0BB6C339F594749CC1257E510039B079/%24File/3430.pdf>

⁴ Zob. pismo Ministra Finansów <https://legislacja.gov.pl/docs//2/12338403/12719787/12719789/dokument465117.pdf>

⁵ Na stronach internetowych RCL brak jest informacji o skierowaniu projektu do konsultacji publicznych do organizacji konsumenckich - <https://legislacja.gov.pl/projekt/12338403/katalog/12719787#12719787>

Nie można także pominąć okoliczności, że obszerną opinię, negatywnie oceniającą procedowany projekt, przedstawił sprawujący obecnie funkcję Rzecznika Finansowego – Pan prof. Mariusz Golecki, który wymienił szereg zagrożeń dla ochrony praw konsumentów w przypadku likwidacji tej instytucji⁶. Pani Aleksandra Wiktorow – uprzedni Rzecznik Finansowy – zamysł likwidacji urzędu Rzecznika Finansowego również uważa za zagrażający ochronie praw konsumentów. Pani Dorota Karczewska – była wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – także dostrzega niebezpieczeństwa w prowadzonych pracach legislacyjnych⁷.

W tej sytuacji, wyrażam obawę, że niweczenie osiągnięć Rzecznika Finansowego (uprzednio Rzecznika Ubezpieczonych) oraz przerwanie jego dotychczasowych zadań, przyczyni się do obniżenia poziomu ochrony praw konsumentów w Polsce, w sytuacji, gdy połączone działania instytucji publicznych – w tym Rzecznika Finansowego, powiatowych i miejskich rzeczników konsumentów i Rzecznika Praw Obywatelskich – powoli, acz konsekwentnie prowadzą do wzrostu poziomu znajomości praw konsumenckich wśród samych konsumentów, a także sądów, ostatecznie rozstrzygających spory konsumenckie. Wspomnieć bowiem należy, że niedostatki polubownego rozstrzygania sporów w ostatnich latach wypełniają sądy powszechne, którym przyszło zmierzyć się ze skomplikowanymi i zawiłymi sprawami kredytów walutowych, a w których to, po przełomowym wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Dziubak, konsumenci wreszcie uzyskują pozycję pełnoprawnego przeciwnika procesowego, m.in. dzięki wyraźnemu i bezpośredniemu (zob. istotne poglądy w sprawie) wsparciu Rzecznika Finansowego.

Wielce Szanowny Panie Premierze, mając powyższe na względzie, ponownie zwracam się z ogromną prośbą o zaniechanie prac legislacyjnych zmierzających do likwidacji jakże potrzebnego urzędu Rzecznika Finansowego, udzielającego skutecznej i wymiernej pomocy konsumentom w relacjach z przedstawicielami instytucji finansowych.

Łączę wyrazy szacunku,

Maciej Taborowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości (wraz z pismem z dnia 7 sierpnia 2020 r.):

---

⁶ Uwagi Biura Rzecznika Finansowego do projektu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji i sporów klientów podmiotów rynku finansowego <https://rf.gov.pl/2020/09/24/uwagi-biura-rzecznika-finansowego-do-projektu-ustawy-o-rozpatrywaniu-reklamacji-i-sporow-klientow-podmiotow-rynku-finansowego/>; M. Krześniak-Sajewicz, „Rzecznik Finansowy: zmiana prawa niebezpieczna dla klientów” https://biznes.interia.pl/gospodarka/news-rzecznik-finansowy-zmiana-prawa-niebezpieczna-dla-klientow_nId.4751271

⁷ J. Ojczyk, „Rząd chce likwidacji Rzecznika Finansowego, eksperci krytykują” https://www.prawo.pl/prawo/likwidacja-rzecznika-finansowego-uderzy-w-konsumentow_502886.html

- 1. Szanowny Pan**
Piotr Patkowski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów
e-PUAP
- 2. Szanowny Pan**
prof. Mariusz Golecki
Rzecznik Finansowy
biuro@rf.gov.pl
- 3. Szanowny Pan**
Henryk Kowalczyk
Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych
Sejm RP
e-PUAP
- 4. Szanowny Pan**
Arkadiusz Myrcha
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Sejm RP
e-PUAP
- 5. Szanowny Pan**
Marek Ast
Przewodniczący Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka
Sejm RP
e-PUAP